

SODBA SODIŠČA (tretji senat)

z dne 27. oktobra 2011*

V zadevi C-93/10,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Bundesfinanzhof (Nemčija) z odločbo z dne 10. decembra 2009, ki je prispela na Sodišče 17. februarja 2010, v postopku

Finanzamt Essen-NordOst

proti

GFKL Financial Services AG,

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi K. Lenaerts, predsednik senata, J. Malenovský, sodnik, R. Silva de Lapuerta (poročevalka), sodnica, G. Arestis in D. Šváby, sodnika,

generalni pravobranilec: N. Jääskinen,
sodni tajnik: K. Malacek, administrator,

* Jezik postopka: nemščina.

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 12. maja 2011,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za GFKL Financial Services AG A. Bartsch in B. Keller, odvetnika,
- za nemško vlado T. Henze in C. Blaschke, zastopnika,
- za Irsko D. O’Hagan in G. Clohessy, zastopnika,
- za Evropsko komisijo D. Triantafyllou, zastopnik,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 14. julija 2011

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago členov 2, točka 1, 4 in 11(A)(1)(a) ter člena 13(B)(d), točki 2 in 3, Šeste direktive Sveta z dne 17. maja 1977 o usklajevanju zakonodaje držav članic o prometnih davkih – Skupni sistem davka na

dodano vrednost: enotna osnova za odmero (77/388/EGS) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 9, zvezek 1, str. 23, v nadaljevanju: Šesta direktiva).

- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Finanzamt Essen-NordOst (v nadaljevanju: Finanzamt) in družbo GFKL Financial Services AG (v nadaljevanju: GFKL) glede davka na dodano vrednost (v nadaljevanju: DDV), katerega plačilo je bilo naloženo tej družbi, ker je ena od njenih hčerinskih družb kupila terjatve iz naslova 70 odpovedanih posojilnih pogodb, obveznosti iz katerih so bile razglašene za zapadle.

Pravni okvir

- 3 Člen 2, točka 1, Šeste direktive določa:

„Predmet [DDV] je naslednje:

1. dobava blaga ali storitev, ki jo davčni zavezanec, ki deluje kot tak, opravi na ozemlju države za plačilo [...]

4 Člen 4(1) in (2) te direktive določa:

„1. ‚Davčni zavezanec‘ je vsaka oseba, ki kjerkoli neodvisno opravlja katero koli gospodarsko dejavnost iz odstavka 2, ne glede na namen ali rezultat te dejavnosti.

2. Gospodarske dejavnosti iz odstavka 1 obsegajo vse dejavnosti proizvajalcev, trgovcev in oseb, ki opravljajo storitve, vključno z rudarskimi in kmetijskimi dejavnostmi in dejavnostmi samostojnih poklicev. Za gospodarsko dejavnost se šteje tudi izkoriščanje premoženja v stvareh ali pravicah, ki je namenjeno trajnemu doseganju dohodka.“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

5 Družba GFKL je edina družbenica in matična družba družbe z omejeno odgovornostjo po nemškem pravu, ki je 26. oktobra 2004 od banke odkupila hipotekarne pravice in terjatve iz naslova 70 odpovedanih posojilnih pogodb, obveznosti iz katerih so bile razglašene za zapadle.

6 Na referenčni datum, to je 29. aprila 2004, je nominalna vrednost teh terjatev znašala 15.500.915,16 EUR.

- 7 V prodajni pogodbi je bilo med drugim določeno, da se od tega referenčnega datuma za navedene pravice in navedene terjatve šteje, da se „upravljajo oziroma hranijo“ za račun in na tveganje kupca, da morajo plačila iz njihovega naslova pripadati kupcu in da je jamstvo prodajalca za izterljivost zadevnih terjatev izključeno.

- 8 Vendar pa sta na podlagi dopisa zveznega ministrstva za finance z dne 3. junija 2004 glede izvršitve sodbe Sodišča z dne 26. junija 2003 v zadevi MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring (C-305/01, Recueil, str. I-6729) stranki prodajne pogodbe ocenili, da je delež zadevnih terjatev, ki ga je predvidoma mogoče izterjati, zaradi znatnih izostankov plačil občutno manjši od nominalne vrednosti, in sta tako njihovo ekonomsko vrednost določili na 8.956.101 EUR.

- 9 Poleg tega sta stranki menili, da se morajo te terjatve izterjati v obdobju približno treh let, in sta se zato na podlagi sporazumno določene 5,97-odstotne obrestne mere dogovorili, da kupec prodajalcu odobri posojilo, katerega obresti so znašale 556.293 EUR, tako da je po odbitju teh obresti ekonomska vrednost navedenih terjatev znašala 8.399.808 EUR.

- 10 Končna odkupna cena zadevnih terjatev je bila na koncu določena na 8.034.883 EUR, pri čemer v prodajni pogodbi ni bila določena možnost naknadne spremembe te cene.

- 11 Poleg tega sta stranki menili, da kupec z odkupom teh terjatev za prodajalca ne opravi obdavčljive storitve. Vendar sta za primer, da bi davčna uprava menila drugače, določili, da je razlika med ekonomsko vrednostjo brez obresti in končno odkupno ceno, torej znesek 364.925 EUR, treba šteti za protidajatev te storitve.

- 12 Družba GFKL je po tem, ko je predložila začasni obračun DDV, v katerem je navedla, da ta razlika pomeni plačilo za obdavčljivo storitev, opravljeno za prodajalca zadevnih terjatev, zoper svoj začasni obračun vložila pritožbo, ki jo je Finanzamt zavrnil kot neutemeljeno.
- 13 Družba GFKL je nato pri Finanzgericht (finančno sodišče) vložila tožbo, ki ji je Finanzgericht ugodilo, pri čemer je menilo, da prenos slabih terjatev – drugače od pravega faktoringa – ni storitev, opravljena za prodajalca teh terjatev, ki bi bila obdavčljiva iz naslova DDV.
- 14 Finanzamt je zoper sodbo Finanzgericht pri predložitvenem sodišču vložil revizijo.
- 15 Bundesfinanzhof je v teh okoliščinah prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. O razlagi člena 2, točka 1, in člena 4 Šeste direktive [...]:

Ali pri prodaji (odkupu) slabih terjatev na podlagi prevzema izterjave dolga in tveganja neplačila obstajata odplačna storitev in gospodarska dejavnost kupca terjatve, tudi če se odkupna cena

- ne določi glede na nominalno vrednost terjatev z določitvijo pavšalnega odbitka za prevzem izterjave dolga in tveganja neplačila, ampak

 - se ravna po tveganju neplačila, ocenjenem za posamezno terjatev, izterjava dolga pa ima v primerjavi z odbitkom glede na tveganje neplačila le podrejen pomen?
2. Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen, o razlagi člena 13(B)(d), točki 2 in 3, Šeste direktive [...]:

(a) Ali je prevzem tveganja neplačila s strani kupca terjatve pri odkupu slabih terjatev po odkupni ceni, ki je znatno nižja od nominalne vrednosti terjatev, zaradi zagotavljanja drugačnega zavarovanja ali jamstva oproščen davka?

(b) Če obstaja neobdavčen prevzem tveganja:

Ali je izterjava dolga kot del enotne storitve ali kot pomožna storitev oproščena davka ali je zanjo, če gre za samostojno storitev, obvezno plačilo davka?

3. Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen in ne obstaja storitev, ki je oproščena davka, o razlagi člena 11(A)[(1)](a) Šeste direktive:

Ali se plačilo za obdavčljivo storitev določi glede na stroške izterjave, ki jih predvidita stranki, ali glede na dejanske stroške izterjave?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

- 16 S prvim vprašanjem želi predložitveno sodišče v bistvu izvedeti, ali je treba člena 2, točka 1, in 4 Šeste direktive razlagati tako, da gospodarski subjekt, ki na svoje tvegane odkupi slabe terjatve po ceni, ki je nižja od njihove nominalne vrednosti, opravi storitev za plačilo in s tem opravlja gospodarsko dejavnost.
- 17 Najprej je treba spomniti, da v okviru sistema DDV obdavčljive transakcije predpostavljajo, da obstaja transakcija med strankami, ki zajema določitev cene ali protivrednosti. Kadar je dejavnost izvajalca izključno opravljanje storitev brez neposrednega nadomestila, davčna osnova ne obstaja in te storitve torej niso zavezane plačilu DDV (glej sodbo z dne 29. oktobra 2009 v zadevi Komisija proti Finski, C-246/08, ZOdl., str. I-10605, točka 43).
- 18 V teh okoliščinah je storitev opravljena „za plačilo“ v smislu člena 2, točka 1, Šeste direktive in je tako obdavčljiva, le če med izvajalcem in prejemnikom storitve obstaja pravno razmerje, v okviru katerega se izmenjajo vzajemne dajatve oziroma storitve, pri čemer plačilo, ki ga prejme izvajalec, pomeni dejansko protivrednost storitve, opravljene za prejemnika (zgoraj navedena sodba MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring, točka 47).
- 19 V skladu z ustaljeno sodno prakso pojem „opravljanje storitev za plačilo“ v smislu navedenega člena 2(1) predpostavlja obstoj neposredne povezave med opravljeno storitvijo in nasprotno dajatvijo (sodba z dne 29. julija 2010 v zadevi Astra Zeneca UK, C-40/09, ZOdl., str. I-7505, točka 27 in navedena sodna praksa).

- 20 V zgoraj navedeni sodbi MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring je Sodišče presodilo, da je treba to, da faktor stranki jamči plačilo terjatev in tako prevzame tveganje njihovega neplačila s strani dolžnikov, šteti za izkoriščanje premoženja, ki je namenjeno trajnemu doseganju dohodka, v smislu člena 4(2) Šeste direktive, če se ta dejavnost opravlja za plačilo in v določenem obdobju (glej zgoraj navedeno sodbo MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring, točka 50).
- 21 V zvezi s tem je treba opozoriti, da se je v okviru odstopa terjatev, obravnavanega v zadevi, v kateri je bila izdana ta sodba, prevzemnik terjatev zavezal, da bo za odstopnika opravljal storitve faktoringa, za kar je dobil plačilo, namreč faktorinško in *del credere* provizijo.
- 22 Kar pa zadeva spor o glavni stvari, je treba ugotoviti, da v nasprotju z dejanskim stanjem v sporu, v katerem je bila izdana zgoraj navedena sodba MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring, prevzemnik terjatev od odstopnika ne dobi nobenega plačila, tako da ne opravlja gospodarske dejavnosti v smislu člena 4 Šeste direktive niti ne opravlja storitve v smislu člena 2, točka 1, te direktive.
- 23 Sicer je res, da se nominalna vrednost odstopljenih terjatev in njihova odkupna cena razlikujeta.
- 24 Vendar pa v nasprotju s faktorinško in *del credere* provizijo, ki ju je faktor prejel v zadevi, v kateri je bila izdana zgoraj navedena sodba MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring, ta razlika v sporu o glavni stvari ne pomeni neposrednega plačila za storitev kupca odstopljenih terjatev.

- 25 Razlika med nominalno vrednostjo odstopljenih terjatev in njihovo odkupno ceno namreč ni protivrednost za tako storitev, ampak odraz dejanske ekonomske vrednosti navedenih terjatev ob odstopu, ki je odvisna od tega, da so te terjatve slabe terjatve, in od povečanega tveganja njihovega neplačila s strani dolžnikov.
- 26 V teh okoliščinah je na prvo vprašanje treba odgovoriti, da je treba člena 2, točka 1, in 4 Šeste direktive razlagati tako, da gospodarski subjekt, ki na svoje tveganje odkupi slabe terjatve po ceni, ki je nižja od njihove nominalne vrednosti, ne opravi storitve za plačilo v smislu člena 2, točka 1, in ne opravlja gospodarske dejavnosti, ki bi spadala na področje uporabe te direktive, če je razlika med nominalno vrednostjo navedenih terjatev in njihovo odkupno ceno odraz dejanske ekonomske vrednosti zadevnih terjatev ob odstopu.

Drugo in tretje vprašanje

- 27 Ob upoštevanju odgovora na prvo vprašanje na drugo in tretje vprašanje ni treba odgovoriti.

Stroški

- 28 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (tretji senat) razsodilo:

Člena 2, točka 1, in 4 Šeste direktive Sveta z dne 17. maja 1977 o usklajevanju zakonodaje držav članic o prometnih davkih – Skupni sistem davka na dodano vrednost: enotna osnova za odmero (77/388/EGS) je treba razlagati tako, da gospodarski subjekt, ki na svoje tveganje odkupi slabe terjatve po ceni, ki je nižja od njihove nominalne vrednosti, ne opravi storitve za plačilo v smislu člena 2, točka 1, in ne opravlja gospodarske dejavnosti, ki bi spadala na področje uporabe te direktive, če je razlika med nominalno vrednostjo navedenih terjatev in njihovo odkupno ceno odraz dejanske ekonomske vrednosti zadevnih terjatev ob odstopu.

Podpisi